

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. iii. Vn[de] dicti su[n]t achademici: & quis timor aut passio mentis
s[ecundum] Agelliu[m] & stoicos in sapientem cadat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

que suis in vtrâq; partē nituntur firmamenti talia quidem sūt/
 que queruntur de prouidētia/de substantia/quātitate/viribus/
 efficatia:& origine anime:de fato & facilitate nature: casu & li-
 bero arbitrio:de materia & motu & principiis corporū: de pro-
 gressu multitudinis/& magnitudinis sectiōe: an terminos om-
 nino non habeant an eos dūtaxat alogos tandem inueniāt/ de
 tempore & loco:de numero & oratiōe/ de eodem & diuerso/in
 quo plurima attritio est/de diuiduo & indiuiduo:de substantia
 & forma vocis/de statu vniuersalium:de vsu & fine/ortuq; vir-
 tutum & vitiorum/an omnes virtutes habeat qui vnam habet
 an omnia sint peccata equalia & equaliter puniēda. Itē de cau-
 sis rerum:& adiunctione earū vel repugnantia/de effluctiōe:&
 de fluctiōe oceani/de ortu nili:de humorū in animalib; cor-
 poribus augmento & diminutione ad motū lune: de variis la-
 tētis nature secretis:de officiis & variis figuris causarū que in
 contractibus/aut quasi contractibus maleficiis/aut quasi male-
 ficiis:aut aliis rerū formis varie oriuntur:de natura/ & operib;
 eius:de veritate:& primis rerū initiis/in quibus humanum in-
 genium deficit:an angeli oīno sua nō habeāt aut qualia corpo-
 ra/& que pie de ipso deo querūtur:qui totius nature rationalis
 excedit inuestigationem/& super oīa que mēte possūt ꝑcipi ex-
 altatur. Possent in hūc modū enarrari q̄ plurima q̄ sic dubitatio-
 nē sapiētis admittūt:vt tñ dubitatio ip̄avulgum ꝑtereat. In his
 itaq; facile credideri achademicos tāto modesti⁹ dubitasse:quā-
 to eos temeritatis ꝑcipitiū diligētius precauisse reperio. Adeo
 quidem vt cum apud scriptores in locis non passim dubiis vba
 quodammodo ambigua qualia sūt hec:si forte/fortasse/& forsis-
 tan ꝑferuntur:achademico dicantur vsi temperamēto:eo q̄ tē-
 peraciores ceteris fuerint achademici/qui oēm veriti sūt teme-
 rarie diffinitionis subire notam & precipitium falsitatis.

¶ Vnde dicti sint achademici. & quis timor aut passio men-
 tis fm agelliū & stoicos in sapientem cadat. Cap. III.

Achademici quidē dicti sunt ab achademia. Vñ pla-
 to extitit oriūdu:qui eundē sue natiuitatis locum &
 studendi vsu:& discipulorum frequentia/meritorūq;
 suorum celebritate fecit insignem. Illum vero locum
 ceteris pretulit:eo q̄ ad incutiendum timorem quo vitia reprimē-
 merentur:& agnita conditione sui/modestia fidelius seruare-
 tur maxime visus est ex frequenti terre motu quo sepe colli-
 ditur esse idoneus. Timor enim sicut modestie cognatus est/

Itē bñ de quib;
 bus merito est
 dubitandū.

Que loci alii
 quē faciūt in-
 signem.

Policratici de Curialiū nugis.

Agellij cōmē-
datio.

Hisum hū
Aristippū so-
craticum.

Accidētia mo-
tus tristitie/le-
ritie/et cupidi-
tatum.

ita familiaris est sapiēti. Nō ille tamen qui mentē turbat: & q̄si turbine quodā rationis & intelligētie prestringit oculū: sed q̄ cōponit animū/et quasi humilitatis fomes hoīem reddit ad oīm virtutis officia aptiorē. Vnde in libris noctiū atthicarū scribit Agellius vir elegātis eloquii: & multe sciētie se aliq̄n nauigasse cū quodā philosopho: eoq̄ nobili inter stoicos. Illis autem ex magna parte in sententiā sedit: timori locū nō esse animo sapiētis: cū oīa ex necessitate pueniant: stultūq̄ sit timere qd̄ vitari nō potest: et ecōtra vnicū sit remediū vt vir prudēs fortitudinis vires p̄paret & robore patiētie quasi solidissimo animi inuicti dipeo omīa tela necessitatis excipiat. Cū ergo nauigiū turbato mari/ventorū vehementia celoq̄ minaci periculosissime iactaret philosophus vi timoris expalluit. Deinde cū tēpestate trāfacta securitas p̄buisset colloquēdi vt fit & cōgarriendi locū: sociorū vnus diues luxuriosus asiaticus cepit cōpellare philosophū & illudere ei: eo q̄ cōtra p̄fessionē suā palluerat timore cū ipse qui minime philosophabatur māsisset intrepid⁹ in eo q̄ impēdebat exitio. At ille aristippi socratici respōsus retulit. Qui cū in re simili similiter & a cōsimili argueret: respondit illū pro aīa nequissimi nebulonis merito nō fuisse sollicitū: se autem timuisse debere paīa aristippi. Diuitis ergo questione depulsa: accessit Agellius nō animo exagitādi sed discēdi familiariter querens quenā esset causa timoris sui: cū preceptū sit discipline stoicorū ne mortis timeatur aduētus quā cōstat esse indubium terminū vite. Ille autē cū discendi auditate gnauiter accēsum vidisset hominē librū expitēcti stoici de mantica ptulit: in quo scripta erāt ea que cōgruebāt decretis zenonis & crisippi qui dicuntur fuisse principes stoicorū. Cū ergo librū in manib⁹ agelli⁹ tenuisset: inuenit stoicis placuisse nō esse in potestate hominis vt visa quas fantasias appellāt: in animū veniāt aut recedāt: & cū venerint ex terribilib⁹ rebus aut cōtra necesse esse asserūt: & animū moueri sapiētis vt paulisper metu trepidet: tristitia cōtrahat/dilatec̄ letitia/cupiditatibus moueat: tanq̄ his passionibus preueniētibus rationis & mētis officiū: nec tñ ideo consciētā mali in mente versari/nec approbari ista: aut eis aliquem indulgeri cōsensum. Hoc enī esse volūt in potestate. Idq̄ interesse cēsant inter animū sapiētis & stulti q̄ stultus cōsensu mētis passionib⁹ cedit: sapiēs autē licet ea necessitate patiatur: retinet tñ de rationabiliter appetēdis vel fugiēdis verā & firmā incōcussa mente sententiā. Hec quidē illi auctore agellio: et pro

parte elegāter & vere. Errant tamē si istarum passionum q̄ ne-
cessarie sunt: repressionē & castigationē citra grām/virib⁹ suis
asscribunt. eo q̄ solius miserentis est dei: nō vtiq̄ currētis homi-
nis aut dolentis. vt he in vsum iustitie conuertantur. Hoc autē
sufficiat demōstrare q̄ timore modestiā dispēsat & philosophā Eccl. i.
di prima sternitur & disponitur via. Siquidem scriptum est: q̄a Prover. xxij.
initium sapientie & finis modestie timor domini.

¶ Vnde dicatur philosophia: & de samio pythagora: & de do-
ctrina ei⁹ q̄ italicis philosophādi auctor extitit. Cap. III.

Psūm & philosophie nomen a pythagora italico in-
uentum est / qui tante fuit auctoritatis apud ātīquos
vt preiudiciali opinione sententias omniū superaret
essetq̄ satis ad quālibet sententiam roborandā / si hoc
ipse dixisse doceretur. Ipsa nāq̄ vox pro nominis vsurpatiōe qua-
dam / proprii nominis explebat officiū Fuit autem hic natione
samius negociatoris diuitis filius / cui nomen maratus erat: sed
parēte longe ditior / eo q̄ negociatio patris tanta nequiuit acgre-
re: quanta filius cōtēnere maluit / q̄ habere. Magnis itaq̄ sapiē-
tie format⁹ incrementis / egyptū primo: mox babiloniā ad pdi-
scendos siderū motus / originēq̄ mundi spectandā profectus: sū-
mam sciētiam cōsecutus erat. Inde regressus cretam: & lacedæ-
mona ad cognoscendas minois & ligurgi inclytas ea tēpesta-
te leges contenderat. Quibus omnib⁹ instructis ad crotoniorū
vrbem applicuit omnino resolutam & solius v̄tutis opera indi-
gentem. Fortune siquidem indignantes oderant arma que ad-
uersus locrenses infeliciter sūperant: mutassentq̄ vitā luxuria /
nisi eis pythagoras philosophus obstitisset. Ex quo patet quātū
homo prestat homini: cū vni⁹ persone auctoritas / iam lapsum
ad frugem melioris vite reuocauerit populū. Laudabat virtutē
quotidie: & vitia luxurie denudabat: & causas & casum vrbium
perditarum enunciabat. Tantum quoq̄ studii ad frugalitatem
multitudinis prouocabat: vt aliquos ex his luxuriatos esse icre-
dibile videretur. Matronarum vero separatam a viris doctrinā
& puerorū a parētibus frequēter habuit. Docebat nūc has pud-
icitā & obsequia in viros / nūc illos modestiā & litterarū studiū.
Inter hec velut genitricem v̄tutum / frugalitatem omnibus in-
gerebat. Cōsecutusq̄ disputationū assiduitate erat vt matrone
auratas vestes ceteraq̄ dignitatis sue ornamenta quasi luxurie
instrumenta deponerent: eaq̄ omnia delata in iunonis edē / ipi
dee consecrarent / preferēs vera ornāmēta matronarū pudicitia

Maratus pa-
ter pithagore.